

Εταιρεία Τοπικής
Ανάπτυξης Χίου

Παράρτημα «Επιλέξιμες και Μη Επιλέξιμες Δαπάνες»

**«ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ
ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ Ν. Χίου» (Μέτρο 8.3.3: Άρ. 63 του Καν.
508/2014 Έφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης)**

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΧΙΟΥ ΑΑΕ ΟΤΑ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2021

Περιεχόμενα

1.	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ.....	3
1.1	Αλιευτικός Τουρισμός	3
1.2	Υγεία και Ασφάλεια.....	5
1.3	Μεταποίηση προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (άρθρο 69, Καν. (ΕΕ) 508/2014).	8
1.4	Μη επιλέξιμες δαπάνες για τις δράσεις Μη Κρατικών Ενισχύσεων	10
2.	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ.....	12
2.1	Επιλέξιμες δαπάνες για τις δράσεις Κρατικών Ενισχύσεων	12
2.2	Μη επιλέξιμες δαπάνες για δράσει Κρατικών Ενισχύσεων	15

1. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

1.1 Αλιευτικός Τουρισμός

Επιλέξιμες δαπάνες στον τομέα του αλιευτικού τουρισμού

Για την υλοποίηση των πράξεων της παρούσας απόφασης θεωρούνται ως επιλέξιμες οι εξής δαπάνες:

1. Δαπάνες για εργασίες και εγκατάσταση του απαραίτητου και σύγχρονου εξοπλισμού επί του σκάφους για την υποδοχή και την παροχή των υπηρεσιών αλιευτικού τουρισμού προς τους επισκέπτες, προβάλλοντας τις σχετικές με την αλιευτική δραστηριότητα πρακτικές και τεχνικές.
2. Δαπάνες προώθησης των υπηρεσιών αλιευτικού τουρισμού.
3. Δαπάνες για την αγορά εργαστηριακού εξοπλισμού.
4. Δαπάνες για μελέτες και αμοιβές συμβούλων.
5. Δαπάνες για την προμήθεια λογισμικού καθώς και λογισμικού αναβάθμισης.

Ειδικότερα, επιλέξιμες θεωρούνται οι εξής δαπάνες:

- i. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση συστημάτων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (φωτοβολταϊκά πάνελς, ανεμογεννήτριες, καυστήρες βιομάζας, κ.λπ.), υπό την προϋπόθεση ότι η ισχύς τους δεν θα υπερβαίνει τις ενεργειακές ανάγκες των δράσεων του επιχειρηματικού σχεδίου.
- ii. Εργασίες για τον εκσυγχρονισμό και την κατάλληλη διαμόρφωση των χώρων του σκάφους για την υλοποίηση του προτεινόμενου επιχειρηματικού σχεδίου, καθώς και η αγορά, η μεταφορά και η εγκατάσταση του εξοπλισμού τους.
- iii. Δαπάνες για εργασίες, προμήθειας και εγκατάστασης του απαραίτητου και σύγχρονου εξοπλισμού επί του σκάφους για την πλήρη και ασφαλή παροχή των υπηρεσιών αλιευτικού τουρισμού προς τους επισκέπτες, προβάλλοντας τις σχετικές με την αλιευτική δραστηριότητα πρακτικές και τεχνικές.

- iv. Μελέτες και αμοιβές συμβούλων, άμεσα συσχετιζόμενες με την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου. *
- v. Αγορές, οι οποίες σχετίζονται με την προμήθεια και εγκατάσταση του απαιτούμενου καινούργιου εξοπλισμού και μέσων για τη λειτουργία των προτεινόμενων δράσεων του επιχειρηματικού σχεδίου.
- vi. Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση με σύγχρονο εξοπλισμό του υφιστάμενου εξοπλισμού.
- vii. Οι δαπάνες προμήθειας ανταλλακτικών είναι επιλέξιμες εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων εξαρτημάτων του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα τους για την ομαλή λειτουργία τους σύμφωνα με τους όρους προμήθειας του εξοπλισμού που προσφέρει ο προμηθευτής και δεν υπερβαίνουν σε ποσοστό το 10% της δαπάνης απόκτησης του υπό προμήθεια εξοπλισμού.
- viii. Ιδιοπαραγωγές παγίων που πραγματοποιεί ο δικαιούχος είναι επιλέξιμες εφόσον τηρούνται τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα φορολογική νομοθεσία. Ως επιλέξιμες δαπάνες ορίζονται οι πραγματικές δαπάνες στις οποίες υποβάλλεται ο δικαιούχος. Σε περίπτωση που η λογιστική απεικόνιση των δαπανών είναι χαμηλότερου ύψους των πραγματικών δαπανών, ως επιλέξιμες δαπάνες ορίζονται οι δαπάνες που προσδιορίζονται με βάση τη λογιστική τους απεικόνιση.

Δίνεται η δυνατότητα, σε ποσοστό 10% επί του συνολικού επιλέξιμου κόστους των υπόλοιπων διακριτών της πράξης, για κάλυψη τεχνικών εξόδων. *

Με τον όρο τεχνικά έξοδα εννοούνται οι δαπάνες για αμοιβές για τη σύνταξη του φακέλου και την παρακολούθηση υλοποίησης της πράξης, μελέτες επίβλεψης, μελέτες μηχανολογικού εξοπλισμού, εκπόνηση ναυπηγικών σχεδίων και εκθέσεων, κλπ.

1.2 Υγεία και Ασφάλεια

Επιλέξιμες δαπάνες δράσης «Υγεία & Ασφάλεια»

Επενδύσεις για τη βελτίωση της υγείας, της υγιεινής, της ασφάλειας και των εργασιακών συνθηκών για τους αλιείς. Αφορά σε επενδύσεις επί του σκάφους ή σε επιμέρους εξοπλισμούς, υπό τον όρο ότι οι επενδύσεις αυτές υπερβαίνουν τις απαιτήσεις του εθνικού ή του ενωσιακού δικαίου (άρθρο 32 Καν. (ΕΕ) 508/2014, κατ' εξουσιοδότηση Καν. (ΕΕ) 531/2015).

Επιλέξιμες δαπάνες ανά είδος πράξης

1. "Βελτίωση της ασφάλειας των αλιέων επί των αλιευτικών σκαφών":

Για τη βελτίωση της ασφάλειας των αλιέων στα αλιευτικά σκάφη, η αγορά και, κατά περίπτωση, η εγκατάσταση, των ακόλουθων στοιχείων :

- 1) σωσίβιες λέμβοι.
- 2) υδροστατικοί μηχανισμοί ελευθέρωσης για σωσίβιες λέμβους.
- 3) ατομικοί ραδιοσημαντήρες εντοπισμού, όπως οι συσκευές θεσιδειακτικού ραδιοφάρου έκτακτης ανάγκης (EPIRB), οι οποίες μπορούν να ενσωματωθούν σε σωσίβια γιλέκα και σε ενδύματα εργασίας των αλιέων.
- 4) ατομικές συσκευές επίπλευσης (PFD), ιδιαίτερα στολές επιβίωσης σε περίπτωση πτώσης σε νερό, κυκλικά σωσίβια και γιλέκα.
- 5) φωτοβολίδες.
- 6) συσκευές ρίψης σχοινιού.
- 7) συστήματα ανάκτησης μετά από πτώση ανθρώπου στη θάλασσα.
- 8) συσκευές πυρόσβεσης, όπως πυροσβεστήρες, πυρίμαχες κουβέρτες, ανιχνευτές καπνού και φωτιάς, αναπνευστικές συσκευές.
- 9) θύρες πυρασφάλειας.
- 10) βαλβίδες διακοπής στη δεξαμενή καυσίμου.
- 11) ανιχνευτές αερίου και συστήματα συναγερμού αερίου.
- 12) αντλίες υδροσυλλεκτών και συστήματα συναγερμού.
- 13) εξοπλισμός ραδιοεπικοινωνίας και δορυφορικής επικοινωνίας.
- 14) στεγανές καταπακτές και θύρες.

- 15) προστατευτικά μηχανημάτων όπως βαρούλκα ή τύμπανα περιέλιξης των διχτυών.
- 16) διάδρομοι και κλίμακες από επιβίβασης.
- 17) φωτισμός αναζήτησης, καταστροφώματος ή κινδύνου.
- 18) μηχανισμοί απασφάλισης για περιπτώσεις όπου τα αλιευτικά εργαλεία συναντήσουν υποβρύχια εμπόδια.
- 19) κάμερες ασφαλείας και συσκευές οπτικής απεικόνισης.
- 20) εξοπλισμός και στοιχεία που είναι απαραίτητα για τη βελτίωση της ασφάλειας του καταστροφώματος.

2. «Βελτίωση των συνθηκών υγείας των αλιέων επί των αλιευτικών σκαφών»:

Η παροχή εξοπλισμού με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών υγείας των αλιέων στα αλιευτικά σκάφη :

- 1) αγορά και εγκατάσταση κιβωτίων πρώτων βοηθειών.
- 2) αγορά φαρμάκων και συσκευών έκτακτης ανάγκης επί του σκάφους.
- 3) παροχή υπηρεσιών τηλεϊατρικής, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών τεχνολογιών, του εξοπλισμού και των ιατρικών απεικονίσεων για παροχή εξ αποστάσεως συμβουλών από τα σκάφη.
- 4) παροχή οδηγών και εγχειριδίων για τη βελτίωση της υγείας επί του σκάφους.
- 5) εκστρατείες ενημέρωσης για τη βελτίωση της υγείας επί του σκάφους.

3. «Βελτίωση της υγιεινής των αλιέων επί των αλιευτικών σκαφών»:

Η παροχή εξοπλισμού με στόχο τη βελτίωση της υγιεινής των αλιέων στα αλιευτικά σκάφη, η αγορά και κατά περίπτωση, η εγκατάσταση των ακόλουθων στοιχείων :

- 1) υγειονομικές εγκαταστάσεις, όπως τουαλέτες και εγκαταστάσεις πλύσης.
- 2) μαγειρεία και εξοπλισμός για την αποθήκευση τροφίμων.
- 3) συσκευές καθαρισμού του νερού για παροχή πόσιμου νερού.
- 4) εξοπλισμός καθαρισμού για την τήρηση των συνθηκών υγιεινής επί του σκάφους.
- 5) οδηγοί και εγχειρίδια για τη βελτίωση της υγιεινής επί του σκάφους, συμπεριλαμβανομένων των εργαλείων λογισμικού

4. «Βελτίωση των εργασιακών συνθηκών επί των αλιευτικών σκαφών»:

Η παροχή εξοπλισμού με στόχο τη βελτίωση των εργασιακών συνθηκών στα αλιευτικά σκάφη, η αγορά και κατά περίπτωση, η εγκατάσταση των ακόλουθων στοιχείων :

- 1) κιγκλιδώματα επί του καταστρώματος.
- 2) υπόστεγα επί του καταστρώματος και εκσυγχρονισμός των θαλάμων επιβατών με σκοπό την παροχή προστασίας από δυσμενείς καιρικές συνθήκες.
- 3) στοιχεία σχετικά με τη βελτίωση της ασφάλειας του θαλάμου επιβατών και με την παροχή κοινόχρηστων χώρων για το πλήρωμα.
- 4) εξοπλισμός για τη μείωση της σκληρής χειροκίνητης ανύψωσης, με εξαίρεση τα μηχανήματα που συνδέονται άμεσα με τις αλιευτικές δραστηριότητες, όπως τα βαρούλκα.
- 5) αντιολισθητική βαφή και ποδοτάπητες από καουτσούκ.
- 6) μονωτικός εξοπλισμός κατά του θορύβου, της θέρμανσης ή της ψύξης και εξοπλισμός για τη βελτίωση του εξαερισμού.
- 7) ενδύματα εργασίας και προστατευτικός εξοπλισμός, όπως αδιάβροχες μπότες ασφαλείας, εξοπλισμός οφθαλμικής και αναπνευστικής προστασίας, προστατευτικά γάντια και κράνη ή εξοπλισμός για την προστασία από τις πτώσεις.
- 8) σήματα έκτακτης ανάγκης και σήματα ασφαλείας.
- 9) ανάλυση και εκτιμήσεις κινδύνου για τον εντοπισμό των κινδύνων για τους αλιείς τόσο στο λιμάνι όσο και κατά την πλοήγηση προκειμένου να ληφθούν μέτρα για την πρόληψη ή τη μείωση των κινδύνων.
- 10) οδηγοί και εγχειρίδια για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας επί του σκάφους

Τεχνικά έξοδα σε ποσοστό έως 10% επί του συνολικού επιλέξιμου κόστους των υπόλοιπων διακριτών της πράξης.

Με τον όρο τεχνικά έξοδα εννοούνται οι αμοιβές για τη σύνταξη του φακέλου και την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, αμοιβές για την εκπόνηση των μελετών αδειοδότησης του έργου, μελέτες εφαρμογής, έκδοση οικοδομικών αδειών, μελέτες επίβλεψης, εδαφοστατικές μελέτες, μελέτες μηχανολογικού εξοπλισμού κλπ.

1.3 Μεταποίηση προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (άρθρο 69, Καν. (ΕΕ) 508/2014).

Επιλέξιμες δαπάνες στον τομέα της μεταποίησης προϊόντων αλιείας

- 1) Οι δαπάνες για την απόκτηση των απαραίτητων για την Πράξη εδαφικών εκτάσεων είναι επιλέξιμες εφ' όσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι :
Η επιλέξιμη δαπάνη για αγορά μη οικοδομημένης και οικοδομημένης γης δεν υπερβαίνει το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της Πράξης, (πλην Τεχνικών εξόδων). Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτήρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15%.
- 2) Εργασίες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου έως και 10% επί του συνολικού επιλέξιμου κόστους της Πράξης (πλην τεχνικών εξόδων). Στις εργασίες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου που πραγματοποιούνται σε αυτόν αλλά εξυπηρετούν υποδομές των εγκαταστάσεων (έργα ύδρευσης, αποχέτευσης, αποστραγγιστικά έργα κλπ).
- 3) Λιμενικά έργα για την ασφαλή μεταφορά και διακίνηση των προϊόντων.
- 4) Κατασκευή, επέκταση ή εκσυγχρονισμό κύριων ή βοηθητικών κτιριακών εγκαταστάσεων της μονάδας, περιλαμβανομένης της δαπάνης κατασκευής κτιρίου για την παραμονή προσωπικού και τη φύλαξη των εγκαταστάσεων, καθώς και εγκαταστάσεων για διαχείριση ή αξιοποίηση ζωικών υποπροϊόντων, βιολογικού καθαρισμού αποβλήτων, αποτέφρωσης ψαριών (κλίβανοι), κλπ.
- 5) Εγκαταστάσεις και εξοπλισμός για το λιανικό εμπόριο προϊόντων αλιείας & υδατοκαλλιέργειας.
- 6) Εργασίες για την κατασκευή, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό ψυκτικών χώρων αποθήκευσης αλιευτικών προϊόντων, καθώς και η αγορά, η μεταφορά και η εγκατάσταση του εξοπλισμού τους.
- 7) Μεταφορά και εγκατάσταση του απαιτούμενου νέου (καινούργιου) εξοπλισμού και μέσων για τη λειτουργία της επένδυσης (παραγωγικός, ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός, εργαστηριακός εξοπλισμός, κλπ).
- 8) Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση με σύγχρονο εξοπλισμό του υφιστάμενου εξοπλισμού και των μέσων μεταφοράς.
- 9) Κατασκευές και εξοπλισμός για την επεξεργασία και τη μεταποίηση των **υποπροϊόντων** αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- 10) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού παραγωγής κιβωτίων από πολυστερίνη που τυχόν απαιτούνται για τη συσκευασία των προϊόντων της μονάδας, με σκοπό την αποκλειστική και μόνο χρήση για τις παραγωγικές ανάγκες της μονάδας.

- 11) Αγορά, μεταφορά και τοποθέτηση νέων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού.
- 12) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εργαστηριακού εξοπλισμού
- 13) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού γραφείων, χώρων παραμονής και εστίασης προσωπικού και συνεδριάσεων με τον απαραίτητο εξοπλισμό.
- 14) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού μηχανοργάνωσης, προγραμμάτων διαχείρισης – λογισμικού, καθώς και λογισμικού αναβάθμισης υφιστάμενων ηλεκτρονικών συστημάτων, μελέτες και συστήματα οργάνωσης και λειτουργίας μονάδων μεταποίησης και αποθηκών.
- 15) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση συστημάτων ασφάλειας, παρακολούθησης και διαχείρισης της μονάδας.
- 16) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση συστημάτων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (φωτοβολταϊκά πάνελς, ανεμογεννήτριες, καυστήρες βιομάζας, κλπ), υπό την προϋπόθεση ότι η ισχύς τους δεν θα υπερβαίνει τις ενεργειακές ανάγκες της μονάδας.
- 17) Αγορά χερσαίων μεταφορικών μέσων για:
 - την υγιεινή και ασφαλή μεταφορά των πρώτων υλών και των προϊόντων της μονάδας,
 - την μεταφορά αναγκαίων εφοδίων στη μονάδα.
- 18) Εκσυγχρονισμό, και αναβάθμιση με σύγχρονο εξοπλισμό ή αντικατάσταση χερσαίων μέσων μεταφοράς. Ο εκσυγχρονισμός ή η αντικατάσταση των μέσων μεταφοράς αφορά σε μέσα των οποίων η ηλικία είναι μεγαλύτερη από πέντε (5) έτη.
- 19) Μελέτες και αμοιβές συμβούλων, άμεσα συσχετιζόμενες με την υλοποίηση της Πράξης.
- 20) Η δαπάνη συντήρησης/επισκευής εξοπλισμού που ανήκει στο δικαιούχο και χρησιμοποιείται στην Πράξη, είναι επιλέξιμη εφόσον αυξάνει την αξία του παγίου στοιχείου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην εθνική νομοθεσία και η δαπάνη απόσβεσης του παγίου δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη στο πλαίσιο της πράξης.
- 21) Οι δαπάνες προμήθειας ανταλλακτικών είναι επιλέξιμες εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων εξαρτημάτων του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα τους για την ομαλή λειτουργία τους σύμφωνα με τους όρους προμήθειας του εξοπλισμού που προσφέρει ο προμηθευτής και δεν υπερβαίνουν σε ποσοστό το 10% της δαπάνης απόκτησης του υπό προμήθεια εξοπλισμού.

22) Ιδιοπαραγωγές παγίων που πραγματοποιεί ο δικαιούχος είναι επιλέξιμες εφόσον τηρούνται τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα φορολογική νομοθεσία. Ως επιλέξιμες δαπάνες ορίζονται οι πραγματικές δαπάνες στις οποίες υποβάλλεται ο δικαιούχος. Σε περίπτωση που η λογιστική απεικόνιση των δαπανών είναι χαμηλότερου ύψους των πραγματικών δαπανών, ως επιλέξιμες δαπάνες ορίζονται οι δαπάνες που προσδιορίζονται με βάση τη λογιστική τους απεικόνιση.

23) Μελέτη, εφαρμογή και πιστοποίηση συστημάτων διαχείρισης της ποιότητας, περιβαλλοντικής διαχείρισης, αυτοελέγχου, σήμανσης – πιστοποίησης των προϊόντων, σύμφωνα με εθνικά ή διεθνή πρότυπα και σήματα ποιότητας.

24) Τεχνικά έξοδα σε ποσοστό έως 10% επί του συνολικού επιλέξιμου κόστους των υπόλοιπων διακριτών της πράξης. *

Με τον όρο τεχνικά έξοδα εννοούνται οι αμοιβές για τη σύνταξη του φακέλου και την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, αμοιβές για την εκπόνηση των μελετών αδειοδότησης του έργου, μελέτες εφαρμογής, έκδοση οικοδομικών αδειών, μελέτες επίβλεψης, εδαφοστατικές μελέτες, μελέτες μηχανολογικού εξοπλισμού κλπ.

1.4 Μη επιλέξιμες δαπάνες για τις δράσεις Μη Κρατικών Ενισχύσεων

Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε:

- Δαπάνες που δεν περιλαμβάνονται ή/και δεν περιγράφονται αναλυτικά στο υποβληθέν επιχειρηματικό σχέδιο του Δικαιούχου.
- Αγορά ή εγκατάσταση μεταχειρισμένων υλικών, μηχανημάτων και εξοπλισμών.
- Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) για οποιαδήποτε κατηγορία δαπάνης.
- Άλλοι φόροι, τέλη ή επιβαρύνσεις.
- Χρηματοοικονομικά έξοδα (χρεωστικοί τόκοι, προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, έξοδα συναλλάγματος, συναλλαγματικές διαφορές).
- Δαπάνες σύστασης εταιρείας, ή άλλου νομικού προσώπου, συμβολαιογραφικά έξοδα, έξοδα ταξιδιών κ.λ.π.
- Πρόστιμα, χρηματοοικονομικές ποινές και δαπάνες δικαστικών διαδικασιών.
- Αγορά ή εγκατάσταση εξοπλισμού αναψυχής.

- Λειτουργικά έξοδα.
- Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων κοινωνικής ασφάλισης.
- Εργασίες που πραγματοποιήθηκαν από τον ίδιο το δικαιούχο.
- Έξοδα μεταβίβασης της κυριότητας του σκάφους.
- Εργασίες των οποίων τα δικαιολογητικά έγγραφα δεν επιτρέπουν επαλήθευση των δαπανών.
- Έργα απλής συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και έργα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού.
- Προσωρινά έργα μη άμεσα συνδεδεμένα με την εκτέλεση της πράξης (πχ προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών, κ.λπ.).
- Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού, παρόμοιας κατηγορίας, μεγέθους ή δυναμικότητας, ακόμη και όταν γίνεται με εγκατάσταση καινούργιου, εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί.
- Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
- Παραγωγικές δαπάνες ή δαπάνες εξοπλισμού, με σκοπό τη συμμόρφωση με τα υποχρεωτικά Ενωσιακά πρότυπα.
- Αιτούμενες δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά την έγκριση της αίτησης στήριξης.
- Δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρος αυτού στη νέα θέση.
- Δαπάνες για κατεδάφιση κτισμάτων

*** Σε κάθε περίπτωση σημειώνεται ότι, το ύψος των επιλέξιμων δαπανών για όλες τις κατηγορίες μελετών και λοιπών υποστηρικτικών ενεργειών ορίζεται σε:**

- Δαπάνη υποβολής φακέλου (κατάθεση Αίτηση Στήριξης) **μέχρι 1.500 €**
- Τεχνική στήριξη για την υλοποίηση του έργου (παρακολούθηση της διοίκησης του επενδυτικού σχεδίου) **μέχρι 4.500 €**

2 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

2.1 Επιλέξιμες δαπάνες για τις δράσεις Κρατικών Ενισχύσεων

Για την υλοποίηση των Πράξεων θεωρούνται ως επιλέξιμες οι εξής δαπάνες:

1. Οι δαπάνες για την απόκτηση των απαραίτητων για την Πράξη εδαφικών εκτάσεων είναι επιλέξιμες εφ' όσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι :
 - Η επιλέξιμη δαπάνη για αγορά μη οικοδομημένης και οικοδομημένης γης δεν υπερβαίνει το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της Πράξης, (πλην Τεχνικών εξόδων). Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτήρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15%.
 - Η έκταση δεν ανήκει στο δημόσιο ή σε νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
2. Κατασκευή-βελτίωση κτιρίων (συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής έργων υποδομής και διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου). Οι Εργασίες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου είναι επιλέξιμες έως και 10% επί του συνολικού επιλέξιμου κόστους της Πράξης. Οι εργασίες πράσινου (δενδροφυτεύσεις, γκαζόν κ.λπ.), καθώς και έργα διακόσμησης, είναι επιλέξιμα στη περίπτωση που η επιχείρηση είναι επισκέψιμη για το κοινό και επιχειρηματίες.
3. Δαπάνες σύνδεσης με Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ) όπως ενδεικτικά ηλεκτροδότηση, ύδρευση, αποχέτευση, τηλεφωνοδότηση κλπ, εντός των ορίων του οικοπέδου.
4. Αγορά εξοπλισμού για την ίδρυση ή εκσυγχρονισμό υποδομής (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς και εγκατάστασης):
 - Αγορά μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού και εξοπλισμού εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί τη λειτουργία της επένδυσης
 - Αγορά εξοπλισμού παραγωγής ενέργειας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων, εφόσον αντιστοιχούν στην δυναμικότητα ή στις ανάγκες της μονάδας και δεν

αποτελούν μεμονωμένη δαπάνη αλλά συμπληρωματική, σε παραγωγικές επενδύσεις.

- Αγορά ηλεκτρονικού εξοπλισμού, μηχανοργάνωσης, συστημάτων ασφάλειας.
 - Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού γραφείων, χώρων παραμονής και εστίασης προσωπικού και συνεδριάσεων με τον απαραίτητο εξοπλισμό.
 - Αγορά εξοπλισμού θαλασσιών αθλημάτων.
 - Αγορά σκαφών αναψυχής για θαλάσσιες περιηγήσεις **είναι επιλέξιμη μέχρι του ποσού των 50.000€ ανά σκάφος.**
 - Αγορά και εγκατάσταση εξοπλισμού αναψυχής, εφόσον αποτελεί απαιτούμενο λειτουργικό εξοπλισμό της πράξης.
5. Εξοπλισμός αναψυχής πελατών (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας).
6. Οι δαπάνες προμήθειας ανταλλακτικών είναι επιλέξιμες εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων εξαρτημάτων του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα τους για την ομαλή λειτουργία τους σύμφωνα με τους όρους προμήθειας του εξοπλισμού που προσφέρει ο προμηθευτής και δεν υπερβαίνουν σε ποσοστό το 10% της δαπάνης απόκτησης του υπό προμήθεια εξοπλισμού.
7. Αγορά καινούργιων οχημάτων ή μέσων εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης και πληρούν σωρευτικά τους παρακάτω όρους:
- Το μεταφορικό μέσο πρέπει να είναι καινούργιο, αμεταχείριστο και στην κυριότητα της επιχείρησης.
 - Το μεταφορικό μέσο να είναι:
 - i. επαγγελματικό όχημα μεταφοράς προϊόντων ειδικού τύπου το οποίο, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, θεωρείται απαραίτητο για την λειτουργία της επένδυσης.
 - ii. είτε μικτής/πολλαπλής χρήσης, έως εννέα (9) θέσεων και να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά πελατών χωρίς κόμιστρο ή/και εξοπλισμού/υλικών (μόνο για δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και επιχειρήσεις εναλλακτικού τουρισμού).

- Η προμήθεια μεταφορικού μέσου είναι επιλέξιμη μέχρι του ποσού των 30.000€.
- Η προμήθεια μεταφορικού μέσου δεν θα πρέπει να προορίζεται για εκμίσθωση.
- Δεν είναι επιλέξιμη η αγορά επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης.
- Δεν είναι επιλέξιμη η αγορά οχημάτων οδικών εμπορευματικών μεταφορών.

Για τα μεταφορικά χερσαία μέσα είναι επιλέξιμα, τέλη ταξινόμησης και δασμοί, ενσωματωμένα ή μη στα τιμολόγια αγοράς τους.

8. Δαπάνες προβολής, όπως ιστοσελίδα, έντυπα, διαφήμιση και συμμετοχή σε εκθέσεις και μέχρι το 10% του συνολικού κόστους της πράξης.
9. Απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού, διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργίας αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνας αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση), απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας και πιστοποίησης περιβαλλοντικής διαχείρισης (συμπεριλαμβανομένης της μελέτης, εφαρμογής για την πιστοποίηση), τα οποία είναι αναγνωρισμένα από διεθνή ή εθνικά πρότυπα.
10. Ασφαλιστήριο συμβόλαιο κατά παντός κινδύνου, κατά τη διάρκεια των εργασιών της επένδυσης (υποχρεωτική ασφάλιση).
11. Μελέτες και αμοιβές συμβούλων, άμεσα συσχετιζόμενες με την υλοποίηση της Πράξης.
12. Ιδιοπαραγωγές παγίων που πραγματοποιεί ο δικαιούχος είναι επιλέξιμες εφόσον τηρούνται τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα φορολογική νομοθεσία. Ως επιλέξιμες δαπάνες ορίζονται οι πραγματικές δαπάνες στις οποίες υποβάλλεται ο δικαιούχος. Σε περίπτωση που η λογιστική απεικόνιση των δαπανών είναι χαμηλότερου ύψους των πραγματικών δαπανών, ως επιλέξιμες δαπάνες ορίζονται οι δαπάνες που προσδιορίζονται με βάση τη λογιστική τους απεικόνιση
13. Τεχνικά έξοδα σε ποσοστό έως 10% επί του συνολικού επιλέξιμου κόστους των υπόλοιπων διακριτών της πράξης. *

Με τον όρο τεχνικά έξοδα εννοούνται οι αμοιβές για τη σύνταξη του φακέλου και την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, αμοιβές για την εκπόνηση των μελετών αδειοδότησης του έργου, μελέτες εφαρμογής, έκδοση οικοδομικών αδειών, μελέτες επίβλεψης, εδαφοστατικές μελέτες, μελέτες μηχανολογικού εξοπλισμού κλπ.

2.2 Μη επιλέξιμες δαπάνες για δράσει Κρατικών Ενισχύσεων

Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε:

- Δαπάνες που δεν περιγράφονται αναλυτικά στην αντίστοιχη ενότητα της χρηματοοικονομικής μελέτης
- Αγορά ή εγκατάσταση μεταχειρισμένων υλικών, μηχανημάτων και εξοπλισμών
- Φόρος προστιθέμενης αξίας, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ
- Άλλοι φόροι, τέλη ή επιβαρύνσεις. Εξαιρούνται και είναι επιλέξιμα για τα μεταφορικά μέσα, τέλη ταξινόμησης και δασμοί, ενσωματωμένα ή μη στα τιμολόγια αγοράς τους
- Χρηματοοικονομικά έξοδα (χρεωστικοί τόκοι, προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, έξοδα συναλλάγματος, συναλλαγματικές διαφορές)
- Δαπάνες σύστασης εταιρείας, ή άλλου νομικού προσώπου, συμβολαιογραφικά έξοδα, έξοδα ταξιδιών κ.λ.π
- Πρόστιμα, χρηματοοικονομικές ποινές και δαπάνες δικαστικών διαδικασιών.
- Λειτουργικά έξοδα της επιχείρησης
- Αγορά αναλώσιμων υλικών
- Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων κοινωνικής ασφάλισης
- Εργασίες που πραγματοποιήθηκαν από τον ίδιο το δικαιούχο
- Έξοδα μεταβίβασης της κυριότητας μίας επιχείρησης
- Έξοδα μεταβίβασης της κυριότητας σκάφους
- Εργασίες των οποίων τα δικαιολογητικά έγγραφα δεν επιτρέπουν επαλήθευση των δαπανών
- Έργα απλής συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και έργα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού
- Προσωρινά έργα μη άμεσα συνδεδεμένα με την εκτέλεση της πράξης (πχ προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών, κ.λπ.)
- Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού, παρόμοιας κατηγορίας, μεγέθους ή δυναμικότητας, ακόμη και όταν γίνεται με

εγκατάσταση καινούργιου, εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί

- Δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο χρηματοδοτικής μίσθωσης
- Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα
- Παραγωγικές δαπάνες ή δαπάνες εξοπλισμού, με σκοπό τη συμμόρφωση με τα υποχρεωτικά Ενωσιακά πρότυπα
- Αιτούμενες δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά την έγκριση της αίτησης στήριξης
- Δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρος αυτού στη νέα θέση
- Δαπάνες για κατεδάφιση κτισμάτων

*** Σε κάθε περίπτωση σημειώνεται ότι, το ύψος των επιλέξιμων δαπανών για όλες τις κατηγορίες μελετών και λοιπών υποστηρικτικών ενεργειών ορίζεται σε:**

- Δαπάνη υποβολής φακέλου (κατάθεση Αίτηση Στήριξης) **μέχρι 1.500 €**
- Τεχνική στήριξη για την υλοποίηση του έργου (παρακολούθηση της διοίκησης του επενδυτικού σχεδίου) **μέχρι 4.500 €**